

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра географії та природознавства

Проректор

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Шарин С.В.

25. IX.

2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В 51 Гуманістична географія

(шифр і назва навчальної дисципліни)

ОП «Географія»

спеціальність 106 «Географія»

10 «Природничі науки»

(галузь знань)

Факультет природничих наук

(назва факультету)

Івано-Франківськ – 2020 рік

Робоча програма Гуманістична географія для студентів спеціальності 106 «Географія», галузь знань 10 «Природничі науки». „15” вересня 2020 р. – 12 с.

Розробники:

Закутинська Ірина Іванівна, доцент кафедри географії і природознавства, кандидат географічних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри географії та природознавства

Протокол від “15” вересня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри
географії та природознавства _____ (Атаманюк Я.Д.)
(підпис)

“15” вересня 2020 р.

Схвалено науково-методичною радою факультету природничих наук.

Протокол від “23” вересня 2020 р. № 1

“23” вересня 2020 р.
Голова _____ (Атаманюк Я.Д.)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 10 Природничі науки (шифр і назва)	Дисципліни вільного вибору студента	
Модулів – 1	Спеціальність: <u>106 Географія</u> Освітня програма: <u>географія</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Реферат-доповідь на актуальну тему курсу (на вибір викладача)			
Загальна кількість годин – 90		3-й	-
	Лекції		
		12 год.	-
		Практичні, семінарські	
		18 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
		Індивідуальні завдання: __ год.	
		Вид контролю: екзамен	
Тижневих годин для денної форми навчання: 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр		
аудиторних – 2			
самостійної роботи студента – 4			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – **33%: 67%**

для заочної форми навчання -

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни. Навчальна дисципліна «Гуманістична географія» є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 106 Географія. Мета - ознайомлення з головними філософськими, світоглядними та науково-теоретичними уявленнями гуманістичної географії, засвоєння закономірностей сприйняття людиною навколишнього природного середовища, місця, ландшафту та регіону, набуття умінь застосування методів гуманістичної географії у плануванні ландшафту.

Завданнями набуття студентами необхідних методичних та методологічних знань і практичних навичок застосування методів та прийомів аналізу місць, ландшафтів, регіонів, геоекологічних проблем і навколишнього природного середовища в цілому з позицій суб'єкт-об'єктного і ціннісного підходів, знань і практичних навичок застосування методів та прийомів аналізу місць, ландшафтів, регіонів, геоекологічних проблем і навколишнього природного середовища в цілому з позицій суб'єкт-об'єктного і ціннісного підходів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- сутність гуманістичного підходу до пізнання географічних феноменів;
- філософські підвалини гуманістичного підходу в географії;
- поняття значення та цінності місця, ландшафту і регіону, класифікацію значень місць ландшафту;
- загальну схему сприйняття людиною просторових географічних феноменів;
- основні закономірності сприйняття довкілля;
- особливості формування образу ландшафту;
- вплив соціокультурних чинників на сприйняття людиною ландшафту;
- уявлення щодо залежності територіальної поведінки людини від особливостей сприйняття нею довкілля;

- методи ментального районування та інтерпретації ментальних і когнітивних карт;
- основні підходи врахування закономірностей сприйняття людиною ландшафту при ландшафтному та територіальному плануванні
- **вміти:**
 - застосовувати гуманістичний підхід при дослідженні географічних феноменів (ландшафту, регіону, геоекологічних проблем);
 - розраховувати та аналізувати показники привабливості ландшафтів різних типів;
 - виконувати когнітивну класифікацію образів ландшафтів;
 - виконувати статистичний аналіз оцінок привабливості ландшафтів, будувати графічні трьохвимірні моделі, що описують взаємодію основних факторів сприйняття ландшафтів;
 - аналізувати зміст карт ментального районування.

Компетентності:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
- Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації.
- Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані(у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати.

Результати навчання:

- Пояснювати особливості організації географічного простору.
- Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.

- Розуміння обумовленості якості, рівня і способу життя людських спільнот особливостями просторової організації політичної, економічної, культурної та інших соціосфер.
- Організувати і проводити екскурсії та подорожі.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Основні поняття гуманістичної географії.

Поняття гуманізму та гуманістичного підходу. Зміст гуманістичної географії. Історія становлення та розвитку гуманістичної географії. Філософські та загальнометодологічні основи гуманістичної географії. Інтерпретації та виміри людини в контексті її відносин з довкіллям. Інтерпретації географічних феноменів (місця, ландшафту, регіону) в гуманістичній географії. Цінності та значення місця. Гуманістичний вимір місцеположення.

Тема 2. Загальна схема сприйняття людиною географічних феноменів.

Загальна схема сприйняття людиною довкілля та її елементи. Ландшафт як фізичний об'єкт сприйняття. Фільтри сприйняття. Закономірності сенсорного сприйняття довкілля.

Тема 3. Концепт простору в культурно-антропологічних вимірах філософії географії. Міські ландшафти у концептуальному просторі «природа-культура»: історіографія проблеми. Геософські інтерпретації міських ландшафтів

Тема 4. Соціальна інклюзія міського ландшафту. Гендерночутливі локації міста. Молодіжні ландшафти міста у філософськоурбаністичній інтерпретації.

Тема 5. Культурний ландшафт як просторовий феномен міста. Місто як сакральний ландшафт. Екофілософський дискурс міських ландшафтів.

Тема 6. Простір міста і міська культура. Міська культура у просторі міста. Культурна функція міста. Технологічний прогрес і міська культура.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		П	Лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Основні поняття гуманістичної географії.	20	2	2			16
Тема 2. Загальна схема сприйняття людиною географічних феноменів.	20	2	4			14
Тема 3. Концепт простору в культурно-антропологічних вимірах філософії географії.	10	2	4			4
Тема 4. Соціальна інклюзія міського ландшафту.	20	2	2			16
Тема 5. Культурний ландшафт як	10	2	2			6

просторовий феномен міста.					
Тема 6. Простір міста і міська культура.	10	2	4		4
Разом	90	12	18		60
Усього годин за 8 семестр	90	12	18		60

5. Зміст лекційного матеріалу

№ з/п	Назва теми лекції	Зміст лекції
1.	Основні поняття гуманістичної географії.	1.Поняття гуманізму та гуманістичного підходу. 2.Зміст гуманістичної географії. 3.Історія становлення та розвитку гуманістичної географії. 3.Філософські та загальнометодологічні основи гуманістичної географії. 4.Інтерпретації та виміри людини в контексті її відносин з довкіллям. 5. Інтерпретації географічних феноменів (місця, ландшафту, регіону) в гуманістичній географії. 6. Цінності та значення місця. 7. Гуманістичний вимір місцеположення.
2.	Загальна схема сприйняття людиною географічних феноменів.	1.Загальна схема сприйняття людиною довкілля та її елементи. 2.Ландшафт як фізичний об'єкт сприйняття. Фільтри сприйняття. 3.Закономірності сенсорного сприйняття довкілля.
3.	Концепт простору в культурно-антропологічних вимірах філософії географії.	1.Міські ландшафти у концептуальному просторі «природа-культура»: історіографія проблеми. 2.Геософські інтерпретації міських ландшафтів
4.	Соціальна інклюзія міського ландшафту.	1. Гендерночутливі локації міста. 2.Молодіжні ландшафти міста у філософськоурбаністичній інтерпретації.
5.	Культурний ландшафт як просторовий феномен міста.	1.Місто як сакральний ландшафт. 2.Екофілософський дискурс міських ландшафтів.
6.	Простір міста і міська культура.	1.Міська культура у просторі міста. 2.Культурна функція міста. 3.Технологічний прогрес і міська культура.

Денна форма навчання

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Географічні основи взаємодії суспільства і природи.	2
2	Відтворення життя і виробництво.	2
3	Вплив людства на природу і його наслідки.	2
4	Соціальна теорія оточуючого середовища.	2
5	Формування виробничої діяльності і розвиток природно-антропогенних ландшафтів.	2
6	Наукові географічні прогнози наслідків впливу господарської діяльності на навколишнє середовище.	2
7	Гуманістична парадигма.	2
8	Соціально-гуманістичні напрями.	2

Денна форма навчання

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні поняття гуманістичної географії. <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	7
2	Взаємодія суспільства та природи на сучасному етапі <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	16
3	Загальна схема сприйняття людиною географічних феноменів. <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	14
4	Географічні аспекти взаємодії суспільства та природи. <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	4
5	Концепт простору в культурно-антропологічних вимірах гуманістичної географії. <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	16
6	Соціальна інклюзія міського ландшафту. <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	6
7	Культурний ландшафт як просторовий феномен міста <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	4

9. Система поточного та підсумкового контролю результатів навчання

Екзамен (3 семестр)

Поточне тестування та контроль самостійної роботи			Екзамен	Сума
Тестове опитування за лекційним матеріалом	Оцінки за усні відповіді	Індивідуальне науково-дослідне завдання		
30	10	10	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

1. Актуальні проблеми філософських, політологічних та релігієзнавчих досліджень. (до 170-річчя філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка). Матеріали міжнародної наукової конференції „Людина – світ – культура” (20-21 квітня 2004 року, Київ). – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 976 с.

2. Замятин Д. Н. Гуманитарная география. Пространство и язык географических образов. – М.: Алетейя, 2003.
3. Замятин Д. Н. Метагеография. Пространство образов и образы пространства. - М.: Аграф, 2004. - 512 с.
4. Іщук С. І., Шпарага Т. І., Гладкий О. В. Розколота географія // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Географія. – 2003. – вип. 6. – С. 5-8.
5. Ровенчак І.І. Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження: Монографія / Іван Ілліч Ровенчак. – Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені І. Франка, 2009. – 240 с.
6. Ріпка О. Географія культури як напрямок суспільної географії // Часопис соціально-економічної географії: Міжрегіональний збірник наукових праць. – Харків: Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, 2007. – Вип. 2 (1). – с. 200 – 207.
7. Руденко В. П. Професор Антін Синявський - подвижник української географії. - К.: Видавничий дім "Academia", 1996. - 404 с.
8. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії: Підруч. для студ. геогр. спец. вищ. навч. закл. / Олександр Григорович Топчієв. – Одеса: Астропринт, 2009. – 544 с.
9. Туровский Р.Ф. Культурная география: теоретические основания и пути развития // Культурная география / Науч. ред. Ю.А. Веденин, Р.Ф. Туровский. – М.: Ин-т наследия. – 2001. – с. 10-94.
10. Федюк О. Географія культури – важливий напрямок соціально-економічних досліджень / Олексій Федюк // Електронний ресурс. – Режим доступу: http://svit-ekranu.com.ua/articles/f_geogr_u.htm.
11. Флінта Н.І. Культурно-освітній комплекс регіону і його територіальна організація (на матеріалах Тернопільської області): дис. на здобуття наук. ступеня канд. геогр. наук: спец. 11.00.02 «Економічна та соціальна географія» / Наталія Іванівна Флінта. – Київ, 2005. – 197 с.
12. Шаблій О.І. Соціально-економічна географія України: Навчальний посібник / Олег Іванович Шаблій. – вид. 2-е, перероб. і доп. - Львів: Світ, 2000. – 680 с.
13. Шевчук Л.Т. Соціальна географія: Навчальний посібник / Любов Теодорівна Шевчук. – К.: Знання, 2007. – 349 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.geograf.com.ua/blogs/entry/gumanistichna-paradigma-geografiji>
2. <http://www.menr.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства екології і природних ресурсів України
3. <http://www.ecology.lviv.ua> – сайт Департаменту екології і природних ресурсів Львівської обласної адміністрації
4. <http://www.nature.org.ua/> - Національна доповідь про стан навколишнього

природного середовища в Україні.

5.<http://www.dossier.kiev.ua>– сайт благодійного інформаційно-видавничого центру "Зелене досє": актуальна і оперативна екологічна інформація з України та світу щоденні новини у дайджесті "ЕкоТиждень" дайджест "ГЕновини" - новини генної інженерії ; ЕкоКалендар "Тисячоліття довкілля"

6.<http://www.news.ukrntec.com> - щоденно обновлювані екологічні новини України та всього світу.

7.<http://www.proeco.visti.net/naturalist/greenworld> - сайт інформаційного центру української екологічної асоціації “Зелений світ”. Новини в галузі збереження навколишнього середовища та ресурсів.

8.<http://www.ecolife.org.ua> - відкритий екологічний web-сайт

9.<http://www.ecoline.ru/books> - електронна екологічна бібліотека на сервері Відкритої Довідково-інформаційної Служби “Ecoline”

10.<http://www.ln.com.ua> - Сайт Гуманітарного екологічного журналу, видавці – Київський еколого-культурний центр та Всесвітня комісія по територіям, що охороняються МСОП (WCRA/IUCN).